

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-125/2004/33.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Kika Lakberendezési Kft.** (Budaörs) ellen fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt indított eljárásban nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

határozatot

A Versenytanács az eljárást megszünteti.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható keresettel lehet kérni.

I n d o k o l á s

A Gazdasági Versenyhivatal azt követően indított versenyfelügyeleti eljárást, hogy felmerült annak a gyanúja, a Kika Lakberendezési Kft. megsértette a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) III. fejezetének rendelkezéseit az általa 2004 márciusában megtartott akcióval összefüggésben és azzal, hogy a vállalt határidőnél rendszeresen lényegesen hosszabb szállítási határidőre teljesít.

I.

Az eljárás alá vont, az érintett piac

1. Az osztrák „kika”-Leiner-csoport első „kika” áruházát 1973-ban nyitotta meg. A csoport 1999-ben felvásárolta a Michelfeit-csoportot. Az ügylet érintette a Michelfeit Lakberendezési Kft-t is, amely Magyarországon két áruházat üzemeltetett (Budapesten és Törökbálinton). A két áruház mellett 2003 októberében nyitották meg a budaörsi áruházat.

2. A hazai lakberendezési piacon igen sok vállalkozás működik, köztük szakboltok és -áruházak, hipermarketek, barkácsáruházak stb. A piac jelentős szereplői között található az eljárás alá vont mellett például a Domus, az Ikea, a Sconto. A vállalkozások közül több, így

az eljárás alá vont is intenzív reklámozási tevékenységet fejt ki, illetőleg rendszeresen tart különböző akciókat.

II. Az eljárás alá vont vizsgált magatartása

II/1. „Ingyennap” akció

3. Az eljárás alá vont 2004 márciusában akciót tartott. Az akció játékszabálya szerint 2004. április 2-án a „kika” ügyvezetője kijelöl 3 napot március 1-31. között, majd ebből a három napból közjegyző előtt kisorsolásra kerül az „ingyennap.” Azok a fogyasztók, akik ezen a márciusi napon valamelyik „kika” áruházban vásároltak, visszanyerték az adott napon kelt pénztárblokkon vagy áfás számlán szereplő végösszeget „kika” vásárlási utalvány formájában.

Az eljárás alá vont ügyvezető igazgatója 2004. április 2-án a forgalmi adatok alapján jelölte ki azt a három napot, amelyek közül az „ingyennap” kisorsolásra került. Az ügyvezető igazgató a három legkisebb forgalmú napot jelölte ki, s végül 2004. március havának 10. napja került kisorsolásra „ingyennapként.”

4. Az eljárás alá vont több módon hívta fel a fogyasztók figyelmét az általa 2004 márciusában tartott akcióra.

5.1. Az eljárás alá vont rendszeresen, igen nagy példányszámban terjeszt reklámújságot Budapesten, a főváros környékén, továbbá egyes nagyobb vidéki városokban (Egerben, Veszprémben, Győrben stb.).

A fogyasztókhoz 2004. február 28. és március 4. között eljuttatott 32 oldalas reklámújsághoz feltűnő módon hozzáfűzött reklám első oldalán a következő szerepelt:

„Kika ingyennap!
Vásároljon márciusban és visszanyerheti egy napi vásárlásának értékét!*

*a részletes feltételeket lásd az áruházakban és az interneten!”

A reklám második, belső oldalán a következő volt olvasható:

„Kika ingyennap!
Vásároljon 2004. március 1-31. között a kika áruházakban és őrizze meg a pénztárblokkot! Az egyik nap ingyen lesz! Hogy melyik nap? Azt előre senki sem tudhatja!

Mindenki, aki az ingyen napon a kika áruházakban vásárolt, visszanyeri az ezen napon kelt pénztárblokkon szereplő végösszeget kika vásárlási utalvány formában. A nyeremény sem részben, sem egészben nem váltható készpénzre. Megrendelések esetében a játékban kizárólag a 2004. március 1-31. között megkötött megrendelések vehetnek részt. Amennyiben a megrendelés március 1-e előtt kelt, de a végösszeg kifizetése, vagy a vásárolt áru átvétele 2004. március 1-31. között történik, úgy ez a megrendelés a játékban nem vesz részt. A 2004. március 1-31. között történt vásárlás vagy megrendelés sztorizása a játékban való kizárást eredményezi. Rész-sztorizás esetén csak a fennmaradt, tényleges vásárlást fedő összeg vesz részt a játékban.

2004. április 2-án a budaörsi kika áruházban derül ki, hogy melyik nap volt a márciusi ingyennap. 2004. április 2-től az áruházakban és www.kika.hu weboldalon, ill. április 5-én a Blikk-ben és a Danubius és Sláger rádióban tesszük közzé az ingyennapot. Ha Ön ezen a napon vásárolt a kika áruházakban, azaz a megőrzött pénztárblokkon ez a nap szerepel, és ezt a pénztárblokk ellenőrző szelvény is igazolja, nyert. Nyereményét, a pénztárblokk végösszegével megegyező értékű kika vásárlási utalványt 2004. április 5-30. között veheti át abban a kika áruházban, melynek címe a pénztárblokkon szerepel. A kika vásárlási utalvány egy éven keresztül váltható be bármelyik kika áruházban.

A nyereményjátékban nem vehetnek részt a Kika Lakberendezési Kft. és a nyereményjátékban közreműködő cégek dolgozói és azok közeli hozzátartozói (Ptk. 685. § b. pont).

A nyereményjáték további, részletes feltételei megtalálhatóak a kika áruházakban és www.kika.hu internetes oldalon”

5.2. Az eljárás alá vont 2004. március 13-17. között egy 8 oldalas reklámújságot juttatott el a fogyasztókhoz, szintén jelentős példányszámban. A reklámújság ugyanahhoz a fogyasztói körhöz jutott el, mint a 32 oldalas reklámújság.

A reklámújság címlapján az akcióval kapcsolatban a következő került elhelyezésre:

„Kika ingyennap!

Vásároljon márciusban és visszanyerheti egy napi vásárlásának értékét!*

* Részletek az áruházakban és az interneten: www.kika.hu!”

5.3. Az eljárás alá vont egy 2 oldalas szórólapot is eljuttatott a fogyasztókhoz. Az áruházakban (a pénztáraknál, illetve az áruház más pontjain) terjesztett, néhány tízezer példányban készült szórólap kizárólag az „ingyennap” akció részleteit ismertette.

Az egyik oldalon olvasható szöveg szerint

„Kika ingyennap!

Vásároljon márciusban és visszanyerheti egy napi vásárlásának értékét!*

* Részletes szabályzat a túloldalon”

A szórólap mások oldalán egyebek között a következő szerepelt:

„Kika 'ingyennap!'

Vásároljon 2004. március 1-31. között a kika áruházakban és őrizze meg a pénztárblokkot, illetve az áfás számlát!

Márciusban az egyik nap ingyen lesz! Hogy melyik nap? Ez április 2-án derül ki.

2004. április 2-án a kika ügyvezetője kijelöl 3 napot március 1-31. között. Ebből a három napból kerül közjegyző előtt kisorsolásra, melyik az 'ingyennap'. A sorsolásra 2004. április 2-án 18.000 órákor a budaörsi kika áruházban kerül sor.

Mindenki, aki a kisorsolt 'ingyennapon' a kika áruházakban vásárolt, visszanyeri az ezen a napon kelt pénztárblokkon, vagy áfás számlán szereplő végösszeget kika vásárlási utalvány formájában. A nyeremény sem részben, sem egészben nem váltható készpénzre.

Megrendelések esetében a játékban kizárólag a 2004. március 1-31. között megkötött megrendelések vehetnek részt.

Amennyiben a megrendelés 2004. március 1. előtt kelt, de a végösszeg kifizetése vagy a vásárolt áru átvétele 2004. március 1-31. között történik, úgy ez a megrendelés a játékban nem vesz részt. A 2004. március 1-31. között történt vásárlás vagy

megrendelés sztorizása a játékból való kizárást eredményezi. Rész-sztorizás esetén csak a fennmaradt, tényleges vásárlást fedő összeg vesz részt a játékban.

2004. április 2-án a budaörsi kika áruházban derül ki, hogy melyik nap volt a márciusi ' ingyennap.' Ha Ön ezen a napon vásárolt a kika áruházakban, azaz a megőrzött pénztárblokkon, vagy áfás számlán ez a nap szerepel, és ezt a pénztárblokk, ill. számla ellenőrző szelvény is igazolja, nyert. Nyereményét a pénztárblokk, ill. áfás számla végösszegével megegyező értékű kika vásárlási utalványt, 2004. április 5-30 között veheti át..."

5.4. Az eljárás alá vont áruházaiiban megállító táblákat helyezett el (a budapesti és a budaörsi áruházban 4-4 darabot, a törökbálinti áruházban 2 darabot). Az eljárás alá vont e táblák elhelyezésével tett eleget az általa más reklámokban közölteknek („részletek az áruházakban...”). A megállító táblák egyebek között az alábbiakat tartalmazták:

„Kika ' ingyennap!'

Vásároljon 2004. március 1-31. között a kika áruházakban és őrizze meg a pénztárblokkot, illetve az áfás számlát!

Márciusban az egyik nap ingyen lesz! Hogy melyik nap? Ez április 2-án derül ki.

2004. április 2-án a kika ügyvezetője kijelöl 3 napot március 1-31. között. Ebből a három naptól kerül közjegyző előtt kisorsolásra, melyik az ' ingyennap'. A sorsolásra 2004. április 2-án 18.000 órákor a budaörsi kika áruházban kerül sor.

Mindenki, aki a kisorsolt ' ingyennapon' a kika áruházakban vásárolt, visszanyeri az ezen a napon kelt pénztárblokkon, vagy áfás számlán szereplő végösszeget kika vásárlási utalvány formájában. A nyeremény sem részben, sem egészben nem váltható készpénzre.

Megrendelések esetében a játékban kizárólag a 2004. március 1-31. között megkötött megrendelések vehetnek részt.

Amennyiben a megrendelés 2004. március 1. előtt kelt, de a végösszeg kifizetése vagy a vásárolt áru átvétele 2004. március 1-31. között történik, úgy ez a megrendelés a játékban nem vesz részt. A 2004. március 1-31. között történt vásárlás vagy megrendelés sztorizása a játékból való kizárást eredményezi. Rész-sztorizás esetén csak a fennmaradt, tényleges vásárlást fedő összeg vesz részt a játékban.

2004. április 2-án a budaörsi kika áruházban derül ki, hogy melyik nap volt a márciusi ' ingyennap.' Ha Ön ezen a napon vásárolt a kika áruházakban, azaz a megőrzött pénztárblokkon, vagy áfás számlán ez a nap szerepel, és ezt a pénztárblokk, ill. számla ellenőrző szelvény is igazolja, nyert. Nyereményét a pénztárblokk, ill. áfás számla végösszegével megegyező értékű kika vásárlási utalványt, 2004. április 5-30 között veheti át..."

A nyereményjáték további, részletes feltételei megtalálhatóak a kika áruházakban és a www.kika.hu internetes oldalon."

Az utolsó mondat az eljárás alá vont előadása szerint adminisztratív hiba miatt került fel a táblára.

5.5. Az eljárás alá vont két országos kereskedelmi televízióban reklámokkal hívta fel a fogyasztók figyelmét az akcióra. A reklám a következőket tartalmazta:

moderátor: „Holnap indul a kika szenzációs márciusi akciója: a kika ' ingyennap.' Aki ezen a napon vásárol, kika utalványban visszanyeri a vásárlás értékét. De melyik ez a nap? Kérdezem Juhász Attilát, a kika ügyvezető igazgatóját."

Juhász Attila: „Ezt előre senki nem tudhatja, még én sem! Egy biztos: az egyik nap ingyen lesz! Hogy melyik? Ez csak április 2-án fog kiderülni! De egy jó tanács: vásároljanak márciusban minden nap a kikában! Az egyik ingyen lesz!"

„Részletek az áruházakban és a www.kik.hu weboldalon!”

5.6. Az eljárás alá vont két kereskedelmi rádióban, több alkalommal tett közzé reklámot. Ezekben a többféle változatban elkészült reklámokban egyebek között elhangzott, hogy „aki ezen a márciusi napon vásárol, kika utalvány formájában visszanyerheti a vásárlás értékét. De melyik ez a nap? ... Ezt előre senki sem tudhatja... De egy jó tanács: vásároljanak márciusban minden nap a kikában! Az egyik nap ingyen lesz! Részletek az áruházakban és a www.kika.hu weboldalon!”

5.7. Az eljárás alá vont az akcióhoz kapcsolódóan több országos és megyei napilapban, illetve egy hetilapban reklámot jelentetett meg.

5.7.1. A reklámok egy része az alábbiakat tartalmazta:

„Kika ingyennap!
Vásároljon márciusban és visszanyerheti egy napi vásárlásának értékét!*

* Részletek az áruházakban és az interneten: www.kika.hu!”

5.7.2. A bővebb tájékoztatást nyújtó reklámok a következőket közölték az akcióval kapcsolatban:

„Kika ingyennap!
Szenzáció: Márciusban egy nap ingyen lesz a kikánál!
A kika, Magyarország egyik vezető lakberendezési áruháza, márciusban óriási akciót indít: a kika ingyennapot.
’Ezzel az egyedülálló akcióval szeretnénk megadni minden kedves vásárlónak az esélyt, hogy visszanyerje egy napi vásárlása értékét. Aki márciusban a Budapest Lehel úti vagy a budaörsi vagy a törtökbálinti kika áruházban vásárol, az visszanyerheti vásárlása értékét kika vásárlási utalvány formájában.’ – mondja Juhász Attila, a kika Lakberendezési kft. ügyvezető igazgatója.
Április 2-án 18 órakor a budaörsi kika áruházban közjegyző jelenlétében derül ki, melyik nap volt az ingyennap. A nyereményjáték további részletes feltételei megtalálhatók a kika áruházakban és a www.kika.hu internetes oldalon.”
„Vásároljon márciusban és visszanyerheti egy napi vásárlásának értékét!*

* Részletek az áruházakban és az interneten: www.kika.hu!”

5.8. A versenyfelügyeleti eljárás során nem sikerült beszerezni az eljárás alá vont internetes honlapján az akcióról annak ideje alatt olvasható anyagokat. Az eljárás alá vont nyilatkozata szerint a sorsolási feltételekről szóló játékszabályzat az akció teljes időtartama alatt elérhető volt az internetes oldalon, a megállító táblán szereplő szöveggel egyező tartalommal.

II/2. Szállítási határidő

6. A fogyasztók a „kika” áruházakban az eljárás alá vont alkalmazottaitól, az ún. tanácsadóktól kapnak információt arról, hogy a megvásárolni szándékozott termék az adott áruházban rendelkezésre áll-e vagy szükséges-e megrendelni, valamint ez utóbbi esetben a megrendelés időtartamáról. A tanácsadó az egyes termékek szállítási határidejét egy központilag készített, a gyártók/beszállítók nevét, kódját, szállítási idejét tartalmazó listából ismeri.

Ha a termék nem áll rendelkezésre, hanem meg kell rendelni, az eljárás alá vont és a fogyasztó egy szerződést köt (a formanyomtatvány hátoldala tartalmazza az általános bútorértékesítési feltételeket). Ebben feltüntetésre kerül a vállalt szállítási idő (naptári hét), valamint a pénztárnál minimálisan befizetendő előleg összege, amely minden esetben a vételár 30%-a. Ha a feltüntetett szállítási időpont a vevőnek megfelel, úgy a felek aláírják a szerződést. A vevő a pénztárnál nem végszámlát kap, hanem a befizetett előlegről szóló előleg-számlát.

7. Az eljárás alá vont a raktárra rendelhető bútorokat nagyobb mennyiségben rendeli az áru forgási sebességének figyelembe vételével. Az azonnal elvihető bútorok aránya bútortípusonként változik. A különböző osztályokon a kisbútorok mintegy 70%-a azonnal elvihető, s 30%-ban kell rendelni. Az ún. nagybútorok (pl. konyha-, hálósobabútorok) esetében ez az arány fordított. Az akciós termékek esetében az azonnal elvihető bútorok aránya általában 90% (kivéve, ha a készleten lévő termékek kerülnek értékesítésre az akció keretében).

Az eljárás alá vont száznál több beszállítóval áll kapcsolatban, részükre napi rendszerességgel továbbítja a megrendeléseket. A beszállítók általános beszállítási határideje 6-10 hét. A nagybútorok többnyire külföldről érkeznek, s körükben általános ez a 6-10 hét. Az eljárás alá vont egyetlen nagy magyar beszállítóval áll kapcsolatban.

Az eljárás alá vont és a beszállítók között létrejövő szállítási keretszerződés rögzíti, hogy a szállító a megrendeléstől számított 1-2 napon belül köteles visszaigazolást küldeni az eljárás alá vont részére, feltüntetve egyebek között a megrendelés várható teljesítésének dátumát.

Ha az eljárás alá vont egy általa ún. külső beszállítónak minősített beszállítótól, azaz nem az osztrák központtól rendel meg terméket, a szállítási határidő az eljárás alá vont előadása szerint teljes bizonyossággal nem határozható meg. Ezekben az esetekben az eljárás alá vont a megjelölt várható határidőhöz képest átlagosan egy hét késedelemmel teljesíti a szerződést.

A késedelmesen teljesítő beszállítókkal szemben az eljárás alá vont esetenként késedelmi kamatot számít fel, azonban ezt számos beszállító esetében nem tudja alkalmazni, figyelemmel a beszállítók piaci helyzetére. Ismételt késedelem esetén egyeztetést kezdeményez velük.

8. Az eljárás alá vont által alkalmazott általános szerződési feltételek, az általános bútorértékesítési feltételek értelmében ha az egyik fél a szerződést nem vagy felróhatóan késedelmesen teljesíti, és a szerződésszerű állapotot a másik fél felszólítására 15 napos határidőn belül nem állítja helyre, a másik fél a szerződéstől elállhat. A vevő jogszerű elállása esetén az eladó köteles az esetleges vételár előleget a késedelembe esés időpontjától számított törvényes mértékű késedelmi kamattal együtt 8 napon belül a vevőnek visszatéríteni. Az eladó mentesül a késedelem jogkövetkezményei alól, ha a késedelmet vis major okozza, így különösen, de nem kizárólag, ha a késedelem sztrájkra, elemi csapásra, természeti akadályra, háborúra stb. vezethető vissza, illetőleg ha a késedelmet külföldi vagy belföldi hatósági intézkedés, a vám eljárás elhúzódása, határvárakozási idő vagy fuvarozási akadály okozza. A vevő egyéb okból is elállhat a szerződéstől, azonban ebben az esetben a teljes vételár 10%-ának, de legalább 5.000 Ft-nak megfelelő bánatpénz megfizetésére köteles.

9. Szállítási késedelem esetén a vevő késedelmi kamatra jogosult. Az eljárás alá vont nemcsak az ezen feltételekben foglaltak szerint kompenzálja a vásárlókat a késedelmes szállításokért, hanem - a fogyasztó igényétől függően, egyedi alku után - egyéb módon is. Ennek eredményeként a fogyasztó utólagos kedvezményt kaphat a vásárlásból vagy külön késedelmi kamatot számítanak fel, a következő vásárlásnál kedvezményben részesülhet, a vásárolt

terméket ingyenesen szállítják házhoz vagy ingyenesen szerelik össze, illetőleg vásárlási utalványt kaphat.

A versenyfelügyeleti eljárás során beszerzett adatok szerint a szállítási határidő a szerződések jelentős részében nem volt tartható, az eljárás alá vont csak a szállítási határidő elteltét követően teljesítette a szerződésben vállalt kötelezettségét, s az eljárás alá vont a késedelmes szállítás vagy a vevő jogszerű elállása miatt számos esetben fizetett késedelmi kamatot vagy biztosított ingyenes házhozszállítást.

III. A vizsgálati jelentés

10. A vizsgálati jelentés szerint az „ingyennap” akció kapcsán a nyerési esélyről adott tájékoztatásnak meg kellett volna jelennie a televíziós és rádióreklámokban, sajtótermékekben, valamint az elsőként terjesztett prospektusokban, mert a nyerési esélyről adott tájékoztatás nem egy, a részletes játékszabályhoz tartozó feltétel, hanem a fogyasztó áruháza való betérési szándékát, vásárlási kedvét lényegesen befolyásoló, a nyereményjátékban való részvételhez tartozó körülmény.

A reklámok megjelenítéséből adódó üzenet alkalmas a fogyasztók megtévesztésére, mivel azt sugallja, hogy minden márciusi napon történő vásárlás esetén azonos eséllyel vesz részt a fogyasztó a nyereményjátékban, holott a vásárlók nyerési esélye a tényleges sorsolási feltételek mellett az egy tizedére esett vissza, erről azonban már csak a helyszínen tudtak tájékozódni, eltekintve attól a szűk fogyasztói körtől, amely internet hozzáféréssel rendelkezik, és a tájékozódásnak ezt a módját választotta.

A vizsgálati jelentés kiemelte továbbá, az eljárás alá vont ügyvezető igazgatója a három legalacsonyabb forgalmi napot jelölte ki sorsolásra, tehát a három nap sem véletlenszerűen került kiválasztásra.

A vizsgáló jogsértés megállapítását és bírság kiszabását indítványozta.

11. Az áru vételárának, illetve vételárelőlegnek a kifizetése és az áru fogyasztó általi tényleges kézhezvétele közötti időtartam olyan lényeges körülmény, amely a fogyasztói döntések meghozatalakor szerepet játszik. A fogyasztók a vállalkozások és a termékek közötti választás során döntésük meghozatalakor figyelembe veszik az ezzel kapcsolatban kapott tájékoztatásokat.

Az egyes szállítókkal kötött határidőkre vonatkozó megállapodások és a fogyasztókkal kötött szerződésen vállalt szállítási határidők tételes összevetése nem lehetséges, illetve a megkérdezett másik hasonló értékesítési módszert alkalmazó cég is hasonló arányú késedelmes szállításról számolt be, azért nem valószínűsíthető, hogy a vizsgált magatartás a fogyasztók megtévesztéséhez, a verseny torzulásához vezethet. Erre figyelemmel a vizsgáló a vonatkozásban az eljárás megszüntetését indítványozta.

IV. Az eljárás alá vont védekezése

12. Az eljárás alá vont szerint egy akcióval kapcsolatos reklámkampányban nem elvárható és nem is teljesíthető az a követelmény, hogy az adott akcióval kapcsolatos valamennyi feltétel valamennyi reklámhordozón megjelenjen, különösen azon feltételek nem, amelyeknek az akció szempontjából kiemelkedő jelentősége nincs. Ha az akció szervezője lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy az akció feltételeit részletesen megismerjék, s erre a fogyasztók figyelmét külön felhívja, úgy a fogyasztók megtévesztése nem valósulhat meg. Bár a fogyasztókhoz eljuttatott egyik reklámújság valóban nem tartalmazta az akcióval kapcsolatos azon információt, hogy az „ingyennapot” az ügyvezető által kijelölt három nap közül sorsolják ki, arra - hasonlóan a többi reklámhoz - egyértelműen utalt, hogy az akció részletes feltételei megtalálhatóak az interneten és az áruházakban.

Azt a három napot, amelyek közül az „ingyennap” kisorolásra került, az eljárás alá vont ügyvezető igazgatója választotta ki a forgalmi adatok alapján, ugyanakkor az eljárás alá vont hangsúlyozta, a vásárlók nyerési esélyeit ez nem csökkentette, különös tekintettel arra, hogy az ügyvezető igazgató sem számolhatott előre a forgalmi adatok alakulásával, így valóban senki sem tudhatta előre, hogy melyik nap lesz az „ingyennap.”

Aláhúzta, a lakberendezési áruházakban vásárló fogyasztók az áru jellegénél fogva a vásárlással kapcsolatos döntéseiket körültekintőbben, megfontoltabban hozzák meg. Az ésszerűen eljáró fogyasztótól elvárható, hogy érdeklődjön az akció feltételeiről, mielőtt a részére kínált játék szabályait meg nem értve jelentős összeget áldoz a vásárlásra. Az eljárás alá vont pedig mindent megtett annak érdekében, hogy a fogyasztók megismerhessék a játékszabályokat.

Megjegyezte továbbá, a bútorok esetében elsősorban a termék tulajdonságai a meghatározóak a fogyasztók döntése szempontjából. Ezt a döntést pedig nem befolyásolta az a tény, hogy az „ingyennapot” az ügyvezető által kijelölt három nap közül sorsolták ki.

13. A késedelmes szállításokkal összefüggésben előadta, ha a beszállítóknak adott megrendeléséről a beszállítóktól érkezett visszaigazolásból kitűnik, hogy a beszállító a szokásos határidőt nem képes tartani, akkor az eljárás alá vont levélben haladéktalanul értesíti a fogyasztót az esetleges késedelemről. Megjegyezte, a bútorkereskedelemmel foglalkozó vállalkozások körében átlagos aránynak minősül, hogy a késedelmes szállítások aránya esetében az összes határidős szállításhoz viszonyítva kb. 13%-ot képvisel. A szállítási határidő vonatkozásában kiemelte, a piacon szereplő bútorkereskedő vállalkozások hasonló késedelemmel dolgoznak, mint az eljárás alá vont, így az eljárás alá vont megrendelések teljesítésével kapcsolatos magatartása a versenyre hatást nem gyakorol. Jelezte, a bútorok pontos szállítási határideje nagymértékben függ a beszállító szerződés szerű teljesítésétől. Megjegyezte továbbá, hogy a késedelmes szállítások miatti kompenzációval kapcsolatosan polgári peres vagy egyéb eljárás nem indult vele szemben.

14. Az eljárás alá vont a versenyfelügyeleti eljárás jogsértés hiányában történő megszüntetését kérte.

V. Jogi háttér

15. A Tpvt. 8. §-a (1) bekezdésének első mondata szerint tilos a gazdasági versenyben a fogyasztókat megtéveszteni. Ugyanezen cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében a fogyasztók megtévesztésének minősül, ha az áru értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, a fogyasztó döntését befolyásoló körülményekről - így különösen a forgalmazási módról, a fizetési feltételekről, a kapcsolódó ajándékokról, az engedményekről, a nyerési esélyről - megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adnak.

A Tpvt. 9. §-a szerint a használt kifejezéseknek a mindennapi életben, illetőleg a szakmában elfogadott általános jelentése az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e.

A Tpvt. 77.§-a (1) bekezdésének j) pontja értelmében az eljáró versenytanács határozatában a 72.§ (1) bekezdésének a) pontja szerint az eljárást megszünteti.

A Tpvt. 72.§-a (1) bekezdésének a) pontja szerint az eljáró versenytanács a vizsgáló jelentése alapján az eljárást megszünteti, ha nem látja indokoltnak annak folytatását, illetve megállapítja, hogy az eljárás alá vont ügyfél a törvénybe ütköző magatartás hiányában nem marasztalható el.

VI. A Versenytanács döntése

16. A Tpvt. III. fejezetének (a Tpvt. 8-10.§-ának) célja a fogyasztók döntési szabadságának mint védett jogi tárgynak az áruk (szolgáltatások), illetve vállalkozások közötti választással összefüggésben történő védelmezése, tilalmazva, hogy a fogyasztói döntés tisztességtelen befolyásolása révén a gazdasági verseny sérelmet szenvedjen. A Tpvt. III. fejezete a gazdasági versenyt oly módon óvja, hogy nem engedi tisztességtelenül befolyásolni a fogyasztói döntés mechanizmusát. A tisztességtelen befolyásolás kihat vagy kihathat a fogyasztók versenytársak, illetve az azonos vagy egymást ésszerűen helyettesítő termékek közötti választásának a folyamatára, s ezáltal a verseny alakulására.

17. A Versenytanács aláhúzza, a jogsértés valamely lényeges körülmény elhallgatásával, hiányos tájékoztatással is megvalósítható (vö. pl. a Legfelsőbb Bíróság Vj-137/1998. számú ügyben hozott Kfv. X. 39.924/2002/8. számú, illetve Vj-168/1998. számú ügyben hozott Kf. II. 39.908/2001/5. számú ítéletével, a Fővárosi Bíróság Vj-91/2002. számú ügyben hozott Főv. Bír. 2.K. 30.624/2003/3. ítéletével).

VI/1. Akción

18. A vállalkozások gyakorta élnek a vásárlásösztönzés, vagyis a vásárlók érdeklődésének adott vállalkozás, illetve termék irányában történő felkeltését szolgáló marketingtevékenység lehetőségével. A vásárlásösztönzés eszközeivel, így például akciók tartásával a vállalkozások képesek befolyást gyakorolni a fogyasztók magatartására, a különböző vállalkozások és termékek közötti választás kapcsán meghozott döntéseikre.

A vásárlásösztönzés eszközeinek tisztességes alkalmazásáért a vállalkozások versenyjogilag is értékelhető felelősséggel tartoznak. A vásárlásösztönzési eszközökkel élő vállalkozások nemcsak az akció jelentette előnyöket élvezik, hanem viselniük kell az akció megszervezésével és lebonyolításával járó felelősséget is. Eleget kell tenniük azon elvárásnak, hogy az akció megtartására és az akcióról való tájékoztatásra a tisztesség követelményei szerint, a versenyjogi előírások tiszteletben tartásával kerüljön sor.

19. A Tpvt. 8.§-a (2) bekezdésének c) pontja értelmében a fogyasztó döntését befolyásoló körülménynek minősül a nyerési esély. Amint azt a Legfelsőbb Bíróság megállapította, egy akció kapcsán lényeges körülménynek minősül minden, a nyerési esélyt befolyásoló körülmény (vö. a Legfelsőbb Bíróság Kfv. VI. 27.188/1999. számú ítéletét, BH 2002. 82.).

20. A Versenytanács megállapította, az eljárás alá vont a fogyasztóknak az akcióról adott tájékoztatások egy részében nem közölte, hogy nem minden márciusi nap vesz részt a sorsoláson, hanem az eljárás alá vont ügyvezető igazgatója által kiválasztott három márciusi nap közül sorsolják ki az „ingyennapot.” E körülmény elhallgatása egyes márciusi napok (illetőleg az ezen napokon vásárló fogyasztók) nyerési esélyeit annyiból érinthette, hogy a fogyasztó az információ birtokában - mint a három nap kijelölése mutatja: alappal - feltételezhetette volna, hogy a sorsolásra kijelölt napok az eljárás alá vont számára legkedvezőbb, azaz legalacsonyabb forgalmú napok lesznek, így vásárlásának időpontját ehhez igazíthatta volna. Mivel köztudomású, hogy a lakberendezési áruházak forgalma a hétvégi napokon a legnagyobb, az akcióban a nyerési esélyét növelni szándékozó fogyasztó vásárlásait nem egy hétvégi, hanem egy hétfőnek nem minősülő napon eszközölhetette volna.

Az alapos és részletes vizsgálat által feltárt adatok alapján nem zárható ki, hogy az eljárás alá vont magatartása a Tpvt. 8.§-a (2) bekezdésének c) pontjába ütközhet

- a 32 oldalas reklámújsághoz csatoltan megjelent reklám,
- a 32 oldalas reklámújsághoz szorosan kapcsolódó, azzal azonos fogyasztói körben terjesztett, egyfajta emlékeztető reklámnak minősülő (és így egyszerű figyelemfelhívó reklámnak nem tekinthető) 8 oldalas reklámújságban megjelent reklám,
- az akció részleteit is ismertető, így figyelemfelhívó reklámként szintén nem értékelhető televíziós és rádióban elhangzott reklámok, valamint
- a nyomtatott sajtóban megjelent, az 5.7.2. pontban ismertetett reklámok esetében.

21. A magatartás versenyre gyakorolt hatásának vizsgálatakor a Versenytanács a rendelkezésre álló forgalmi adatok mellett figyelembe vette, a magatartást abban a vonatkozásban kellett értékelnie, az alkalmas volt-e arra, hogy a gazdasági versenyre kiható módon befolyásolja a fogyasztói döntéseket, azaz a nem közölt információk ismeretében a fogyasztók (a fogyasztók egy adott része) más magatartást tanúsítottak volna-e, nem keresték volna fel az eljárás alá vont valamelyik áruházát, illetőleg nem ott vásároltak volna meg valamely terméket. Versenyjogi relevanciával nem az bír, hogy a fogyasztó melyik napon bonyolította le a vásárlását, hanem az, hogy az eljárás alá vont akcióról adott tájékoztatásának hatására egyáltalán vásárolt-e az eljárás alá vont valamelyik áruházában (és nem valamelyik versenytársnál).

A versenyre gyakorolt hatás kapcsán a fogyasztói magatartással összefüggésben nem lehet elvonatkoztatni az eljárás alá vont által forgalmazott termékkör, különös tekintettel a bútorok vásárlásának sajátosságaitól. A bútorok vásárlása esetén előtérbe kerül a termékspecifikusság, amelynek eredményeként kisebb jelentőséggel bír a forgalmazó szerepe. A „ingyennap”-hoz hasonló akciók ugyan részben befolyásolhatják ezt a körülményt, azonban a termék milyenségének elsődlegessége mindenképpen megmarad. Azon fogyasztók esetében, ahol a

termék tulajdonságai alapvetően (egyes esetekben kizárólagosan) meghatározók, önmagában az elhallgatott körülmény (ezek ismerete) nem lett volna hatással versenyjogilag releváns döntésükre.

Nem mellőzhető továbbá, az eljárás alá vont reklámjaiban felhívta a figyelmet arra, hogy lehetőség van további információk megismerésére, megadva a hozzáférés forrását is.

22. A magatartás piaci hatásának csekély voltára tekintettel a Versenytanács a Tpv. 8.§-a (2) bekezdésének c) pontjába ütköző jogsértés kimondását is indokolatlannak találta és nem látta indokoltnak az eljárás bármilyen formában történő folytatását, ezért az akció kapcsán nyújtott tájékoztatás tárgyában a versenyfelügyeleti eljárást a Tpv. - a törvény 77.§-a (1) bekezdésének j) pontja által felhívott - 72.§-a (1) bekezdése a) pontjának első fordulata alapján megszüntette, figyelemmel korábbi, bíróság által is elfogadott gyakorlatára (lásd pl. a Vj-112/2001. számú és a Vj-159/2001. számú ügyekben hozott határozatokat, illetőleg a Fővárosi Bíróság ez utóbbi határozatot helybenhagyó, jogerőre emelkedett 2.K. 31.170/2002/2. számú ítéletét).

VI/2. Szállítási határidő

23. Az eljárás alá vont által forgalmazott termékek esetében a fogyasztói döntések folyamatában kiemelt szerepe van az árak, ugyanakkor az áru megrendelése és vételára egy jelentős részének kifizetése, illetőleg az áru fogyasztó általi tényleges kézhezvétele közötti időtartam szintén olyan lényeges körülmény, amely a fogyasztói döntések meghozatalakor szerepet játszik. Ennek megfelelően az erre vonatkozó fogyasztóknak nyújtott tájékoztatással összefüggésben megvalósulhat a Tpv. megsértése.

24. Meg kell különböztetni egy magatartás polgári jogi és versenyjogi megítélését, illetőleg egy magatartás polgári jogi és versenyjogi következményeit, különös tekintettel arra, hogy egy polgári jogi jogviszonnyal kapcsolatos szerződéses vita elbírálása nem tartozik a Gazdasági Versenyhivatal hatáskörébe. Egy polgári jogi szerződésszegésben is megmutatkozó magatartás kapcsán akkor lehetséges versenyfelügyeleti eljárás lefolytatása, ha a magatartás a szerződésszegés mellett a Tpv. rendelkezéseibe ütköző többlettényállást is megvalósít.

A jelen esettel összefüggésben kiemelendő továbbá, a Tpv. III. fejezete rendelkezéseinek megsértése vonatkozásában nem az bír jelentőséggel, az eljárás alá vont és a fogyasztók között létrejött polgári jogi szerződés szerződészerűen került-e teljesítésre, hanem az, hogy a fogyasztók döntésének (a vállalkozás kiválasztása, a polgári jogi szerződés megkötése, a termék megrendelése a vételár egy részének kifizetésével) meghozatalához az eljárás alá vont által szolgáltatott információk megfelelnek-e a versenyjogi követelményeknek vagy sem, tisztességtelenül befolyásolták-e a fogyasztókat döntésük meghozatalában vagy sem.

25. A jelen ügyben a Versenytanács előtt nem váltak ismertté olyan bizonyítékok, amelyek alapján megállapítható lenne, hogy az eljárás alá vont milyen piaci léptékű és így versenyjogi értékelés alá eső tájékoztatást nyújt a fogyasztók részére az általuk megrendelt és részben kifizetett áruk tényleges átvételének várható időpontjáról.

26. Az előzőekre figyelemmel a Versenytanács a szállítási határidő vonatkozásában a Tpv. - a törvény 77.§-a (1) bekezdésének j) pontja által felhívott - 72.§-a (1) bekezdése a) pontjának második fordulata alapján a versenyfelügyeleti eljárást megszüntette.

VI/3.
Egyéb kérdések

27. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv. 83.§-ának (1) bekezdése biztosítja.

Budapest, 2004. december 9.